

SZALAY MIHÁLY

1920–1974

Okleveles mezőgazda, halbiológus, haltenyésztő, a szarvasi Haltenyésztési Kísérleti, majd Kutató Állomás igazgatója 1968-tól 1974-ig, a haltenyésztés, a halak betegségei tantárgy előadója intézményünkben, 1953-tól 1967-ig önállóan, 1967 és 1974 között pedig Szakolczai Józseffel megosztva.

Szalay Mihály 1920. szeptember 9-én született Veszprémben, apja géplakatos volt. Korán, már az érettségi előtt elvesztette édesapját. Állatorvos szeretett volna lenni, azonban szerény anyagi helyzete miatt a keszthelyi Gazdasági Akadémiára iratkozott be 1937-ben. A kitűnő tanuló, aki tandíjmentességet élvezett, eljegyezte magát a haltenyésztés kutatásával. Az Országos Halászati Egyesület tagjaként a pellérdi tógazdaságban dolgozott. 1941-ben kitűnő oklevelet szerzett, és az év őszén pisztrángtenyésztéssel foglalkozó tanfolyamot is végzett.

1941-től Csukás Zoltán professzor gyakornoka volt a debreceni Gazdasági Akadémián. 1942-ben a Kolozsvári Mezőgazdasági Főiskola adjunktusa lett, és egy 1000 holdas gazdaság vezetője. 1943 őszén beiratkozott a M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem állatorvosi osztályára. 1944 októberében katonai szolgálatra hívták be, a hadifogságából 1947-ben tért haza. 1949-ben végbizonyítványt szerzett jeles eredménnyel. Betegsége megakadályozta a diploma megszerzésében. 1950-ben a szarvasi Haltenyésztési Kísérleti Állomás mun-

katársa, főmunkatársa lett. 1953-tól 1957-ig a Földművelésügyi Minisztérium halászati osztályának vezetője, majd 1957-től a Kisállattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet (KÁTKI) haltenyésztési osztályának osztályvezetője volt. 1968-ban nevezték ki Szarvasra, ahol az általa nemzetközi rangra fejlesztett Haltenyésztési Kísérleti Állomás (később Kutató Állomás) igazgatói tisztét töltötte be a haláláig.

Szalay Mihály a magyar halászat kiemelkedő, jeles személyisége. A Magyar Agrártudományi Egyesület vezetőségi tagja és az Országos Halászati Tanács tagja volt. Sokszor emberfeletti munkával valósította meg elképzeléseit. Elméleti és gyakorlati kutatási eredményei egyaránt jelentősek: a harcra mesterséges szaporítása, a halastavi peccsenyekacsa-nevelés, a hal-lucerna-rizs ún. vizesforgó kialakítása, a növényevő halak polikulturális tenyésztése, a korai ivatási, gyorsított ivadéknevelési módszerek kidolgozása, az artézi melegvizék hasznosítása. Tagja és előadója volt a FAO európai tanácsadó bizottságának.

Oktatói, ismeretterjesztői tevékenysége széles körű. A debreceni, gödöllői egyetemeken és a mezőgazdasági továbbképzésben tartott előadásokon kívül 1953-tól 1973-ig az Állatorvostudományi Egyetemen a haltenyésztés és a halak betegségei tantárgy oktatója volt. Több mint 50 tudományos dolgozatában, ismeretterjesztő cikkében, mintegy 70 tudományos előadásában tájékoztatott a halászat, a halbiológia és a halkórtan újabb eredményeiről. Könyvei: *Haltenyésztés az öntözéses vidékek halastavaiban és rizsföldjein* (1954), *Halgazdasági ismeretek a halgazdasági szakosított iskolák számára* (1961). Kitűnő orosz nyelvtudásával számos orosz szakkönyvet fordított magyarra.

Aktív közösségi ember, tagja volt több hazai tudományos tanácsnak, szerkesztőbizottságnak (*Halászat*) és Szarvas város tanácsának.

Nagy munkabírási, fáradhatatlan szakember volt. Nagy mennyiségű publikálatlan anyagot hagyott hátra, feldolgozásukra sajnos már nem volt ideje.

1974. december 1-jén, 54 évesen tragikus hirtelenséggel hunyt el Szarvason.

Úttörő munkásságára méltán emlékeztek: egy emlékülés alkalmával, 1986-ban leplezték le a szobrát a Halászati és Öntözési Kutatóintézetben (közismert nevén a HAKI-ban).

Irodalom

Buza László–Szakolczai József: Szalay Mihály 1920–1974. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1975. 30. 5. 371.

Müller Ferenc: Szalay Mihály emlékünnepe Szarvason. *Halászat*, 1986. 32. 2. 40–42.

Szalay Mihály (1920–1974). In *Magyar agrártörténeti életrajzok*. R–Zs. Szerk.: Für Lajos–Pintér János. Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Budapest, 1989. 298–300.